

Perspectieven op de stad

Op vrijdag 23 mei 2014 organiseert de sectie geschiedenis van de Faculteit Bouwkunde in samenwerking met de Werkgroep Stedengeschiedenis een studiemiddag getiteld 'Perspectieven op de stad, duizend jaar Nederlandse stedenbouw: een drieluik'. Gastheer is de Faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft, Julianalaan 134 (zaal B). Het symposium staat in het teken van het verschijnen van de 'Atlas van de verstedelijking in Nederland'.

Deelname is gratis, wel graag aanmelden via g.b.j.hofmeijer@tudelft.nl ovv 'symposium 23 mei'.

Dagvoorzitter: Bram Vannieuwenhuyze (stadshistoricus)

12:00 Welkom met koffie, thee, melk en broodjes

12:30-12:40 Inleiding

12:40-13:20 MaartenJan Hoekstra (stedenbouwkundige, architect en taalkundige), Verstedelijking in woorden. Meer dan duizend jaar verandering in de vorm en betekenis van stede(n)bouwkundige begrippen

13:20-14:00 Everhard Korthals Altes (kunsthistoricus), Afbeeldingen van de stad ten tijde van de Republiek. Enkele hoofdthema's in stadsgezichten uit de 17de en 18de eeuw

14:00-14:40 Jaap Evert Abrahamse en Reinout Rutte (architectuur- en stadshistorici), Atlas van de verstedelijking in Nederland. 1000 jaar ruimtelijke ontwikkeling

14:40-15:00 Presentatie en aanbieding Atlas van de verstedelijking in Nederland

---- pauze met koffie, thee en koek, tevens verkoop van de atlas tegen introductieprijs € 49,50

15:30-16:10 Marcel IJsselstijn (stadshistoricus), Havens, markten, percelen en andere vormaspecten van de middeleeuwse stad. Een aanzet tot nader onderzoek aan de hand van archeologische bronnen en morfologische analyse

16:10-16:50 Henk Engel (architect), Waarom architecten de stad nodig hebben. Enige hoofdlijnen in het denken over de stad

16:50-17:30 Cor Wagenaar (historicus van de stedenbouw), Johann Hermann Knoop, een vergeten grootheid uit de 18de eeuw. Over het werk en de invloed van een Duits-Friese theoreticus

---- borrel met drank en noten, tevens verkoop van de atlas tegen introductieprijs € 49,50

1. De verbeelde stad

MaartenJan Hoekstra, Verstedelijking in woorden

Voor de verstedelijking van Nederland zijn door de eeuwen heen talloze woorden gebruikt, die bijna allemaal een langere geschiedenis kennen dan de steden zelf: erfwoorden ontwikkeld uit het Germaans of leenwoorden uit de ons omringende talen. Deze bijdrage gaat over de boeiende woordhistorie van dorp, stad, land en de stedenbouw. Of is het toch stedebouw?

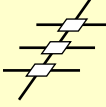
Everhard Korthals Altes, Afbeeldingen van de stad ten tijde van de Republiek

18de-eeuwse Nederlandse kunst wordt meestal beschouwd als een slap aftreksel van de wereldberoemde kunst uit de Gouden Eeuw. In hoeverre geldt dit voor de verbeelding van de stad? Wat zijn de meest in het oog springende overeenkomsten en verschillen tussen de twee eeuwen?

2. De gebouwde stad

Jaap Evert Abrahamse en Reinout Rutte, Atlas van de verstedelijking in Nederland

Nederland is een stedenland. In de loop van tien eeuwen ontstond een dicht patroon van kleine, grote, oude en nieuwe steden. Hoe is dat patroon ontstaan en hoe heeft het zich ontwikkeld?

En waarom zien onze steden eruit zoals ze eruitzien? Daarover gaat de atlas, die duizend jaar stedenbouw samenhangend in beeld brengt. Aan de hand van nieuw getekende kaartreeksen worden enige hoofdlijnen gepresenteerd.

Marcel IJsselstijn, Havens, markten, percelen en andere vormaspecten van de middeleeuwse stad

De Atlas van de verstedelijking in Nederland is ook nadrukkelijk bedoeld als aanzet voor verder onderzoek. In deze voordracht wordt geschetst hoe vervolgonderzoek vorm en inhoud kan krijgen, toegespitst op de middeleeuwse ontwikkeling van steden. Interdisciplinaire samenwerking en methodologische vernieuwing staan daarbij centraal.

3. De ontworpen stad

Henk Engel, Waarom architecten de stad nodig hebben

Sinds CIAM is de stad erkend als primair referentiekader van de architectuur. Tot op de dag van vandaag is er discussie over wat dat in methodisch opzicht betekent. Meest recent wordt gesproken over research by design, dat de slogan research before design zou moeten vervangen.

Cor Wagenaar, Johann Hermann Knoop, een vergeten grootheid uit de 18de eeuw

J.H. Knoop was een Duitser die in Friesland terecht kwam en een typische polymath, oftewel alleskunner, met als hoofdbezigheid alles dat met tuinen van doen had. Wat had deze in Nederland onterecht vergeten grootheid dan met stedenbouw te maken? Daarover gaat deze voordracht. Over de ontworpen stad als micro-cosmos, wat misschien idioot klinkt, maar in de toenmalige denkwereld de stand der dingen aangaf.

Atlas van de Verstedelijking in Nederland

Inhoud en Inleiding

Deel I. Vijfendertig steden van de 11de tot de 21ste eeuw

Alkmaar, Almere, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Delft, Den Haag, Deventer, Dordrecht, Ede, Eindhoven, Emmen, Enschede, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerlen, Helmond, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Hilversum, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Sittard-Geleen, Tilburg, Utrecht, Venlo, Zaanstad, Zoetermeer, Zwolle

Deel II. 1000 jaar verstedelijking in Nederland

1. Vergelijking van de vijfendertig steden
2. 1000-1500 – Stadswording aan waterwegen: de grote stedenboom
3. 1500-1850 – Verschuivingen in verstedelijking: differentiatie, uitbreiding en krimp
4. 1850-1950 – Hernieuwde bloei: industrialisatie, spoorwegen, uitbreidingen en nieuwe stadsvormen
5. 1950-2010 – Explosieve groei: welvaartsstaat, autowegen en sterke toename van het bebouwde oppervlak
6. Een overzicht

Deel III. Enkele thema's door de eeuwen heen

7. Transformaties in binnensteden
8. Wederopbouw, herbestemming en herontwikkeling
9. Stadsranden als strijdtoneel

Uitzicht, Literatuur en Register